

ΑΠΟΦΑΣΗ¹ ΑΡΙΘΜ 418/Υ/2008

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ
ΣΕ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

Συνεδρίασε στην Αίθουσα Συνεδριάσεων του 1^{ου} ορόφου του κτηρίου των γραφείων της, επί της οδού Κότσικα 1Α, Αθήνα, την 12^η Νοεμβρίου 2008, ημέρα Τετάρτη και ώρα 13:30, με την εξής σύνθεση:

Προεδρεύων: Σπυρίδων Ζησιμόπουλος

Μέλη: Νικόλαος Γεράσιμος λόγω κωλύματος του τακτικού μέλους Αριστομένη Κομισόπουλου,
Αριστέα Σινανιώτη,
Φαίδων Στράτος,
Βασίλειος Πατσουράτης λόγω κωλύματος του τακτικού μέλους Ιωάννη Σαμέλη,
Χρήστος Ιωάννου,
Παναγιώτης Κανελλόπουλος,
Ευθύμιος Πουρναράκης, λόγω κωλύματος του τακτικού μέλους Απόστολου Ρεφενέ,
Δημήτριος Γιαννέλης,
Χαράλαμπος Τσιλιώτης λόγω κωλύματος του τακτικού μέλους Ελίζας Αλεξανδρίδου

Γραμματέας: Μούρκου Παναγιώτα, λόγω κωλύματος της τακτικής Γραμματέως Όλγας-Ανίτας Ραφτοπούλου.

Τα λοιπά τακτικά ή/και αναπληρωματικά μέλη αυτών μέλη της Επιτροπής Ανταγωνισμού αν και προσκλήθηκαν δεν παρέστησαν λόγω δικαιολογημένου κωλύματος

Θέμα της συνεδρίασης ήταν η λήψη απόφασης της Επιτροπής Ανταγωνισμού, σύμφωνα με το άρθρο 5 παρ. 5 του ν.703/77, όπως ισχύει, επί των μέτρων και προτάσεων στον κλάδο της αγοράς και εμπορίας πετρελαιοειδών προϊόντων, με σκοπό να αξιολογήσει σε συνέχεια των μέτρων και προτάσεων που εισηγήθηκε με την υπ' αριθμ. 334/Υ/2007 Απόφασή της κατά πόσον έχουν αποκατασταθεί οι συνθήκες αποτελεσματικού ανταγωνισμού στον κλάδο αγοράς και εμπορίας πετρελαιοειδών στην Ελλάδα ή είναι αναγκαίο να τροποποιηθούν τα μέτρα τα οποία έχει λάβει σύμφωνα με την προαναφερθείσα Απόφασή της και να επιβληθούν

---

¹ Από την παρούσα απόφαση έχουν παραλειφθεί, σύμφωνα με το άρθρο 26 παρ.7 του Κανονισμού Λειτουργίας και Διαχείρισης της Επιτροπής Ανταγωνισμού (ΦΕΚ 1890/Β'/29.12.2006), τα στοιχεία εκείνα, τα οποία κρίθηκε ότι αποτελούν επιχειρηματικό απόρρητο. Στη θέση των στοιχείων που έχουν παραλειφθεί υπάρχει η ένδειξη [...]. Όπου ήταν δυνατό τα στοιχεία που παραλείφθηκαν αντικαταστάθηκαν με ενδεικτικά ποσά και αριθμούς ή με γενικές περιγραφές (εντός [...]).

μέτρα ελαφρύτερα ή βαρύτερα στις τρεις επιμέρους αγορές πετρελαιοειδών (διύλιση, χονδρική εμπορία και λιανική διάθεση).

Η έναρξη της διαδικασίας, με ανακοίνωση της Επιτροπής Ανταγωνισμού, έλαβε χώρα στις 13.3.2008. Στις 27.05.2008 δημοσιεύθηκαν οι απόψεις της Επιτροπής Ανταγωνισμού, ως προς την επανεξέταση και αξιολόγηση των επιπτώσεων της κανονιστικής παρέμβασης της Επιτροπής Ανταγωνισμού στον κλάδο αγοράς και εμπορίας πετρελαιοειδών και τέθηκαν σε δημόσια διαβούλευση. Στη συνέχεια υποβλήθηκαν από φορείς και λοιπούς ενδιαφερόμενους που συμμετείχαν στη διαδικασία της δημόσιας διαβούλευσης, περίληψη των οποίων δημοσιεύθηκε την 16.07.2008, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην ως άνω Υπουργική Απόφαση. Κατόπιν, στις 27.8.2008 η Επιτροπή Ανταγωνισμού δημοσίευσε τις απόψεις της για τα μέτρα και τις προτάσεις ενίσχυσης του ανταγωνισμού στον υπό εξέταση κλάδο και έθεσε αυτές σε δημόσια διαβούλευση.

Τέλος, στις 13.10.2008 η Επιτροπή Ανταγωνισμού δημοσίευσε περίληψη των απόψεων των φορέων και λοιπών ενδιαφερομένων που συμμετείχαν στην ανωτέρω διαβούλευση.

Η Επιτροπή Ανταγωνισμού αφού έλαβε υπόψη τις προτάσεις της Γενικής Διεύθυνσης Ανταγωνισμού (εφεξής και Γ.Δ.Α.) κατόπιν της εξέτασης, σύμφωνα με το άρθρο 5 του ν.703/77, του κλάδου της αγοράς και εμπορίας πετρελαιοειδών προϊόντων, καθώς και τις απόψεις που διατύπωσαν οι φορείς και οι λοιποί ενδιαφερόμενοι κατά την ως άνω διαδικασία.

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΩΣ ΕΞΗΣ:

Εισαγωγή - Κανονιστική παρέμβαση σε κλάδους της οικονομίας

Η Επιτροπή Ανταγωνισμού μετά το πέρας του δεύτερου γύρου της δημόσιας διαβούλευσης αναφορικά με τα μέτρα και τις προτάσεις προς την πολιτική ηγεσία για την ενίσχυση των συνθηκών ανταγωνισμού στον κλάδο των πετρελαιοειδών (27.8.2008) συνήλθε σε ολομέλεια προκειμένου αφενός να αξιολογήσει τα αποτελέσματα της δημόσιας διαβούλευσης, αφετέρου να επιβάλλει με απόφαση της, η οποία είναι και η μόνη εκτελεστή τα μέτρα και τις προτάσεις ενίσχυσης του επιπέδου του ανταγωνισμού στον κλάδο των πετρελαιοειδών. Πιο συγκεκριμένα, ύστερα και από την λεπτομερή εξέταση των θέσεων και απόψεων των φορέων που συμμετείχαν στη διαδικασία της δημόσιας διαβούλευσης, η Επιτροπή Ανταγωνισμού υποχρεούται βάσει του άρθρου 5 παρ. 5 του ν.703/77 όπως ισχύει, να ανακοινώσει συγκεκριμένα διαρθρωτικά μέτρα ή μέτρα συμπεριφοράς τα οποία θεωρεί ότι είναι τα απολύτως αναγκαία και πρόσφορα σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, για τη δημιουργία συνθηκών αποτελεσματικού ανταγωνισμού. Τα μέτρα, τα οποία είναι δυνατόν να επιβληθούν από την Επιτροπή Ανταγωνισμού, αναφέρονται κυρίως στην τήρηση της αρχής της διαφάνειας, της μη διακριτικής μεταχείρισης, του λογιστικού διαχωρισμού και της κοστοστρέφειας (αρχή βάσει της οποίας οι τιμές καθορίζονται με βάση το κόστος).

Η απόφαση της Επιτροπής Ανταγωνισμού κοινοποιείται αμελλητί στον Υπουργό Ανάπτυξης ο οποίος, μέσα σε αποκλειστική προθεσμία τριάντα (30) ημερών μπορεί, με αιτιολογημένη

απόφασή του, να άρει την εφαρμογή των μέτρων που επέβαλε η Επιτροπή Ανταγωνισμού ή να τροποποιήσει αυτά, εφόσον αυτό δικαιολογείται από λόγους κοινωνικής πολιτικής ή εθνικής οικονομίας ή δημοσίου συμφέροντος, που προφανώς υπερβαίνουν το σκοπό της λήψης όλων ή μερικών από τα συγκεκριμένα μέτρα.

Σε κάθε επιχείρηση η οποία δεν εφαρμόζει τις αποφάσεις που εκδίδονται κατά τα ανωτέρω (παρ. 6 και 7 του άρθρου 5 του ν.703/77, όπως ισχύει) επιβάλλεται, με απόφαση της Επιτροπής Ανταγωνισμού, σύμφωνα με το άρθρο 9 του ν.703/1977, πρόστιμο τουλάχιστον δεκαπέντε χιλιάδων (15.000) ευρώ, που μπορεί να φτάσει μέχρι ποσό ίσο με το 15% του ετήσιου κύκλου εργασιών της επιχείρησης, που υπολογίζεται σύμφωνα με το άρθρο 4στ του ν.703/1977. Οι εν λόγω αποφάσεις δύνανται να προσβάλλονται με αίτηση ακύρωσης ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας, από όποιον έχει προς τούτο έννομο συμφέρον.

I. Προτάσεις ενίσχυσης του ανταγωνισμού

Το πρώτο βήμα για την εύρυθμη λειτουργία της αγοράς των πετρελαιοειδών προϊόντων, την ενίσχυση της λειτουργία του υγιούς ανταγωνισμού, καθώς και την προστασία των δικαιωμάτων και των συμφερόντων των καταναλωτών έγινε το Μάρτιο του 2007.

Τότε, μετά την έκδοση της υπ' αριθμ. 334/V/2007 απόφασης της Ολομέλειας της Επιτροπής Ανταγωνισμού και της υπ' αριθμ. οικ. 3006/16.4.2007 απόφασης του τότε Υπουργού Ανάπτυξης κ. Δημήτρη Σιούφα (ΦΕΚ 554B'/18.4.2007) τέθηκαν σε άμεση εφαρμογή τα πρώτα μέτρα στην κλάδο αγοράς και εμπορίας πετρελαιοειδών, τα οποία κρίθηκαν ως απολύτως αναγκαία, και σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, για τη δημιουργία συνθηκών αποτελεσματικού ανταγωνισμού.

Συγκεκριμένα:

α) Υποχρεώθηκαν οι εγχώριες εταιρίες διύλισης με την επωνυμία «ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ Α.Ε.» και «ΜΟΤΟΡ ΟΙΛ (ΕΛΛΑΣ) ΔΙΥΛΙΣΤΗΡΙΑ ΚΟΡΙΝΘΟΥ Α.Ε.» να γνωστοποιούν εγγράφως ή με ηλεκτρονικό μέσο στις εταιρίες εμπορίας την τιμή πώλησης των πετρελαιοειδών που προορίζονται για την εγχώρια αγορά (βενζίνες, πετρέλαιο κίνησης και θέρμανσης), το αργότερο έως τις 10:00 το πρωί της ημέρας παράδοσής τους, αρχής γενομένης από την 1.7.2007.

β) Υποχρεώθηκαν οι εγχώριες εταιρίες διύλισης με την επωνυμία «ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ Α.Ε.» και «ΜΟΤΟΡ ΟΙΛ (ΕΛΛΑΣ) ΔΙΥΛΙΣΤΗΡΙΑ ΚΟΡΙΝΘΟΥ Α.Ε.» να γνωστοποιήσουν την απόφαση αυτή στις εταιρίες με τις οποίες κάθε μία συναλλάσσεται στην ελληνική αγορά πετρελαιοειδών εντός τριάντα (30) ημερών από τη δημοσίευση της απόφασης στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

γ) Υποχρεώθηκαν οι εταιρίες εμπορίας πετρελαιοειδών που χορηγούν εκπτώσεις (τιμολογίου, απολογιστικές, υποστηρικτικές, κ.ο.κ.) στη θέσπιση αντικειμενικών κριτηρίων εθνικής εμβέλειας στον τρόπο χορήγησης των (τήρηση αρχών αναλογικότητας και διαφάνειας), αρχής γενομένης τριάντα (30) ημέρες από τη δημοσίευση της απόφασης στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

δ) Υποχρεώθηκαν οι εταιρίες εμπορίας πετρελαιοειδών που χορηγούν εκπτώσεις να γνωστοποιούν στην Επιτροπή Ανταγωνισμού τα κριτήρια καθώς και τους όρους και τις λοιπές προϋποθέσεις βάση των οποίων χορηγούνται οι διάφορες εκπτώσεις προς τους πρατηριούχους, αρχής γενομένης τριάντα (30) ημέρες από τη δημοσίευση της απόφασης στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

ε) Υποχρεώθηκαν οι εταιρίες εμπορίας πετρελαιοειδών να αναγράφουν το ποσό (Ευρώ/λίτρο) έκπτωσης στα εκδιδόμενα από αυτές τιμολόγια πώλησης, αρχής γενομένης εξήντα (60) ημέρες από τη δημοσίευση της απόφασης στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

στ) Υποχρεώθηκαν οι εταιρίες εμπορίας πετρελαιοειδών να γνωστοποιούν στην Επιτροπή Ανταγωνισμού, το μηχανισμό τιμολόγησης και κάθε αλλαγή αυτού που εφαρμόζουν στις επιχειρήσεις λιανικής εμπορίας και τους λοιπούς αγοραστές των, αρχής γενομένης εξήντα (60) ημέρες από τη δημοσίευση της απόφασης στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης.

Σήμερα, και μετά την ολοκλήρωση της επανεξέτασης και αξιολόγησης των επιπτώσεων της κανονιστικής παρέμβασης της Επιτροπής Ανταγωνισμού στον κλάδο αγοράς και εμπορίας πετρελαιοειδών, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 5 του ν. 703/77, τα πρόσθετα μέτρα βελτίωσης του ανταγωνισμού στις τρεις επιμέρους αγορές του κλάδου των πετρελαιοειδών στην Ελλάδα (διύλιση, χονδρική εμπορία και λιανική πώληση) είναι τα ακόλουθα:

I.1 Εποπτεία της αγοράς πετρελαιοειδών & ενημέρωση καταναλωτών

Η Επιτροπή Ανταγωνισμού προτείνει τη συνολική αναθεώρηση της υφιστάμενης μεθοδολογίας που αφορά στη συγκέντρωση και κυρίως την επεξεργασία των δεδομένων (τιμές και κόστος προϊόντων, εισαγωγές υγρών καυσίμων, κ.λ.π) από την αρμόδια διοικητική αρχή (Υπουργείο Ανάπτυξης). Ειδικότερα, προτείνεται η δημιουργία Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος Διύλισης και Εμπορίας Πετρελαιοειδών (ΟΠΣΔΕΠ), το οποίο θα περιλαμβάνει την απαιτούμενη πληροφόρηση έτσι ώστε ο έλεγχος και η εποπτεία της αγοράς να είναι πιο αποτελεσματικός από τις αρμόδιες αρχές (Υπουργείο Ανάπτυξης, Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας, Επιτροπή Ανταγωνισμού). Στο ΟΠΣΔΕΠ, θα πρέπει να εντάσσονται στοιχεία που αφορούν σε καθημερινή βάση στις τιμές και το κόστος κτήσης των πετρελαιοειδών σε κάθε επιμέρους στάδιο (βλ. Υπουργική Απόφαση Δ1/11144, ΦΕΚ Β' 995/05.07.2004) έτσι ώστε να γίνει εφικτή η συστηματική παρακολούθηση της εξέλιξης των τιμών των πετρελαιοειδών και να επιτευχθεί ο αποτελεσματικός έλεγχος από τις αρμόδιες αρχές. Στην προσπάθεια ενίσχυσης του ανταγωνισμού στον κλάδο των πετρελαιοειδών, η Επιτροπή Ανταγωνισμού, προτείνει να δοθούν επιπρόσθετες αρμοδιότητες στη Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας (παρακολούθηση και διαχείριση του ΟΠΣΔΕΠ, ενημέρωση των καταναλωτών σχετικά με τον κλάδο των πετρελαιοειδών), οι οποίες θα συμβάλλουν στην αποτελεσματική εποπτεία της αγοράς πετρελαιοειδών τόσο σε ρυθμιστικό (ex ante), όσο και σε παρεμβατικό επίπεδο (ex post).

Αναφορικά με την ενημέρωση των καταναλωτών η Επιτροπή Ανταγωνισμού προτείνει την επέκταση της διαδικτυακής εφαρμογής του «παρατηρητηρίου» λιανικών τιμών πώλησης υγρών καυσίμων (βενζίνες, πετρέλαιο κίνησης και θέρμανσης) και σε άλλες μορφές (χρήση

κινητών τηλεφώνων, δημιουργία ειδικού τηλεφωνικού αριθμού ενημέρωσης, teletext, κ.λ.π) έτσι ώστε να μπορούν όλες οι πληθυσμιακές ομάδες να έχουν πρόσβαση στα εν λόγω στοιχεία και να λάβουν την απαιτούμενη πληροφόρηση αναφορικά με το ύψος των λιανικών τιμών των υγρών καυσίμων. Τέλος, η Επιτροπή Ανταγωνισμού προτείνει να δοθεί από τους αρμόδιους φορείς (Υπουργείο Ανάπτυξης και ΠΑΕ) μεγαλύτερη έμφαση στην ενημέρωση των καταναλωτών (διαφημιστικά μηνύματα, έκδοση φυλλαδίων) αναφορικά με τον τρόπο και τα κριτήρια επιλογής των πλέον ανταγωνιστικών πρατηρίων πώλησης υγρών καυσίμων.

I.2 Η αγορά διύλισης (Αγορά 1).

Για την άρση των περιορισμών που καταγράφονται στη συγκεκριμένη αγορά και μέχρι να είναι διαθέσιμοι στην αγορά επαρκείς αποθηκευτικοί χώροι, η Επιτροπή Ανταγωνισμού προτείνει τη δημιουργία οργανισμού τήρησης αποθεμάτων ασφαλείας στο πρότυπο πολλών ευρωπαϊκών χωρών.

I.2.1 Αποθέματα ασφαλείας

Ένα πρόσφορο μέτρο για την ενίσχυση του ανταγωνισμού στον κλάδο διύλισης είναι η αναθεώρηση και τροποποίηση της υφιστάμενης νομοθεσίας περί τήρησης αποθεμάτων ασφαλείας έτσι ώστε η ευθύνη για την τήρησή τους να ανήκει σε ξεχωριστό φορέα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που θα δημιουργηθεί για το σκοπό αυτό. Με τον τρόπο αυτό οι εταιρίες εμπορίας και οι λοιποί εν δυνάμει εισαγωγείς (μεγάλοι τελικοί καταναλωτές) θα μπορούν να πραγματοποιούν εισαγωγές χωρίς άμεση σύνδεση των εισαγωγών αυτών με το επιπλέον κόστος που συνεπάγεται η τήρηση ανάλογων αποθεμάτων. Για το σκοπό αυτό θα μπορούσε να εισπράττεται ειδικό τέλος από τις εταιρίες του κλάδου ανάλογο με τις πωλήσεις τους και όχι τις εισαγωγές. Για την εφαρμογή του μέτρου αυτού τα αρμόδια υπουργεία (Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος Χωροταξίας & Δημοσίων Έργων) θα πρέπει να αναλάβουν τόσο τη μελέτη της εφαρμογής όσο και την πρωτοβουλία κατάρτισης και προώθησης της σχετικής νομοθεσίας.

Ο ειδικός φορέας θα τηρεί τα αποθέματα ασφαλείας για λογαριασμό των υπόχρεων έναντι καθορισμένου τιμήματος. Με αυτό τον τρόπο όσοι δραστηριοποιούνται στη σχετική αγορά θα έχουν τη δυνατότητα να διατηρούν τα αποθέματα ασφαλείας που υποχρεούνται βάσει του νόμου, χωρίς να οδηγούνται σε αδυναμία πραγματοποίησης των εισαγωγών. Με τη λειτουργία του ειδικού φορέα τήρησης των αποθεμάτων ασφαλείας, δεν θα απαιτείται η σύναψη συμφωνιών ανάθεσης ή αποθήκευσης των αποθεμάτων ασφαλείας μεταξύ των εισαγωγέων (εταιρείες εμπορίας και μεγάλοι τελικοί καταναλωτές) και των εγχώριων εταιρειών διύλισης (πρόσβαση τρίτων μέσω διαπραγμάτευσης), γεγονός που θα έδινε τη δυνατότητα σε όλες τις εταιρείες εμπορίας, ανεξαρτήτως μεγέθους και αποθηκευτικής δυναμικότητας να εισάγουν χωρίς περιορισμούς τις ποσότητες που επιθυμούν ενισχύοντας τον ανταγωνισμό στην αγορά της διύλισης. Επιπλέον, η θέσπιση ανεξάρτητου φορέα τήρησης αποθεμάτων ασφαλείας στα πρότυπα ευρωπαϊκών χωρών (Αυστρία) δεν θα επιτρέπει την εμφάνιση και «συντήρηση» του διαπραγματευτικού πλεονεκτήματος των

εγχώριων εταιρειών διύλισης ως πιστοποιημένων αποθηκευτικών φορέων τήρησης αποθεμάτων ασφαλείας, το οποίο μπορεί να οδηγήσει σε στρέβλωση των συνθηκών ανταγωνισμού στην εν λόγω σχετική αγορά μέσω ενδεχόμενης άρνησης πώλησης, καταχρηστικών όρων, προνομιακής μεταχείρισης των συμμετεχόντων, κ.λ.π.

I.3 Η αγορά χονδρικής εμπορίας (Αγορά 2)

Για την ενίσχυση των συνθηκών ανταγωνισμού στην αγορά της χονδρικής εμπορίας, η Επιτροπή Ανταγωνισμού, λαμβάνοντας υπόψη τις απόψεις των συμμετεχόντων στη δημόσια διαβούλευση, προτείνει:

- α)** Τη γνωστοποίηση των εκπτώσεων των εταιρειών εμπορίας στο αρμόδιο Υπουργείο Ανάπτυξης και την ένταξη τους στο ΟΠΣΔΕΠ.
- β)** Την άρση των εμποδίων για την αντικατάσταση των Ιδιωτικής Χρήσης Βυτιοφόρων (ΙΧΒ) αυτοκινήτων των εταιρειών εμπορίας πετρελαιοειδών με νέα σύγχρονων προδιαγραφών.
- γ)** Την άρση των περιορισμών ως προς την έκδοση νέων αδειών μεταφοράς υγρών καυσίμων από ΙΧΒ.

I.3.1 Εκπτωτική πολιτική εταιρειών εμπορίας

Προκειμένου να διευκολυνθεί η αποτελεσματική εποπτεία της αγοράς πετρελαιοειδών σε σχέση με τον τρόπο χορήγησης των εκπτώσεων από τις εταιρείες εμπορίας, η Επιτροπή Ανταγωνισμού προτείνει τη γνωστοποίηση των εκπτώσεων (τιμολογίου και απολογιστικές) στις εποπτεύουσες αρχές (Υπουργείο Ανάπτυξης και ΠΑΕ) -όπως ακριβώς ορίζει η Υπουργική Απόφαση Δ1/11144 με τις τιμές των καυσίμων στην αγορά διύλισης και χονδρικής εμπορίας- και εισαγωγή τους στο ΟΠΣΔΕΠ.

I.3.2 Διακίνηση των πετρελαιοειδών

Ο καθορισμός από την Πολιτεία (με ΚΥΑ) των κατώτατων ορίων κομίστρου για τη μεταφορά των υγρών καυσίμων με Δημοσίας Χρήσης Βυτιοφόρα (ΔΧΒ) αυτοκίνητα, παρ' ότι ενδεχομένως υπαγορεύεται από λόγους κοινωνικής πολιτικής δεν συμβιβάζεται με τους κανόνες του ελεύθερου ανταγωνισμού. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή Ανταγωνισμού, προτείνει την άμεση κατάργηση των κατώτατων κομίστρων στα ΔΧΒ. Η υλοποίηση της συγκεκριμένης πρότασης πρέπει να εξεταστεί από μηδενικής βάσης από το Υπουργείο Μεταφορών και Επικοινωνιών και με τη συμμετοχή των υπολοίπων εμπλεκόμενων φορέων (εταιρείες εμπορίας, πρατηριούχοι, ιδιοκτήτες ΔΧΒ αυτοκινήτων, μεταπωλητές πετρελαίου θέρμανσης, κ.λ.π) λαμβάνοντας υπόψη θέματα όπως την ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού και την αξιοποίηση του ήδη υπάρχοντος δυναμικού.

Αναφορικά με το καθεστώς που επικρατεί στη διακίνηση πετρελαιοειδών με ιδιωτικής χρήσης βυτιοφόρα αυτοκίνητα (ΙΧΒ), η Επιτροπή Ανταγωνισμού, προτείνει την πλήρη άρση των περιορισμών στην έκδοση νέων αδειών ΙΧΒ, έτσι ώστε οι εταιρείες εμπορίας πετρελαιοειδών, αλλά και οι επιχειρήσεις λιανικής εμπορίας (πρατηριούχοι) ανεξαρτήτου

μεγέθους και δυναμικότητας να έχουν στην κατοχή τους ικανό στόλο βυτιοφόρων με σκοπό την άμεση και αδιάλειπτη εξυπηρέτηση των πελατών τους ανά πάσα στιγμή ανεξάρτητα από τις ειδικές συνθήκες που επικρατούν (απεργία ΔΧΒ).

I.4. Η αγορά λιανικής πώλησης (Αγορά 3)

Για την ενίσχυση των συνθηκών ανταγωνισμού στην αγορά λιανικής πώλησης, η Επιτροπή Ανταγωνισμού προτείνει:

- Την εθελοντική χρήση της πλήρους απελευθέρωσης του ωραρίου λειτουργίας των πρατηρίων υγρών καυσίμων με παράλληλη ισχύ του υπάρχοντος καθεστώτος υποχρεωτικής εκ περιτροπής διανυκτέρευσης συγκεκριμένου αριθμού πρατηρίων υγρών καυσίμων ανά νομό μετά το πέρας του ισχύοντος σήμερα κανονικού ωραρίου.
- Την πλήρη απελευθέρωση του ωραρίου λειτουργίας των πρατηρίων υγρών καυσίμων στις νησιωτικές περιοχές κατά τη θερινή περίοδο (Μάιος-Σεπτέμβριος).
- Την αναθεώρηση της κείμενης νομοθεσίας που αφορά στην αδειοδότηση και τους όρους λειτουργίας των πρατηρίων υγρών καυσίμων με σκοπό την είσοδο μεγάλων δυνητικών ανταγωνιστών (υπεραγορές)
- Την αναθεώρηση των συμβάσεων των πρατηρίων (Σ.Ε.Α) με το Τ.Ε.Ο και τους διαχειριστές των «κλειστών» αυτοκινητόδρομων με σκοπό την άρση των περιορισμών του ανταγωνισμού.
- Την τοποθέτηση ειδικών ηλεκτρονικών πινάκων σε «κλειστούς» αυτοκινητόδρομους προς ενημέρωση των διερχομένων οδηγών για τη λιανική τιμή πώλησης των υγρών καυσίμων (απλή αμόλυβδη και πετρέλαιο κίνησης) στα επόμενα δύο πρατήρια και τη χιλιομετρική απόσταση από αυτά.
- Την εγκατάσταση συστημάτων ελέγχου εισροών-εκροών στα πρατήρια πώλησης υγρών καυσίμων.
- Μέχρι την εγκατάσταση των συστημάτων ελέγχου εισροών-εκροών απαραίτητη είναι η άμεση χρήση ταμειακών μηχανών για πώληση υγρών καυσίμων

I.4.1 Ωράριο λειτουργίας πρατηρίων υγρών καυσίμων

Η ελεύθερη από άποψη χρονικών ορίων λειτουργία των πρατηρίων εκτιμάται ότι θα ενισχύσει τον ανταγωνισμό με ευεργετικές επιδράσεις στις λιανικές τιμές (τιμές αντλίας). Η ελεύθερη και χωρίς χρονικούς περιορισμούς λειτουργία των πρατηρίων των υγρών καυσίμων δίνει μεγαλύτερη δυνατότητα επιλογής στον τελικό καταναλωτή με σημαντικά οφέλη για τον τελευταίο. Ο περιορισμός ως προς το ωράριο λειτουργίας των πρατηρίων δύναται να επιφέρει την αύξηση των τιμών από τα πρατήρια που λειτουργούν εκτός του ωραρίου και τα οποία επωφελούνται της απουσίας ανταγωνισμού.

Για την άρση των ανωτέρω στρεβλώσεων και περιορισμών, η Επιτροπή Ανταγωνισμού, προτείνει την σε εθελοντική βάση χρήση της πλήρους απελευθέρωσης του ωραρίου λειτουργίας των πρατηρίων υγρών καυσίμων με παράλληλη ισχύ του υπάρχοντος

καθεστώς υποχρεωτικής εκ περιτροπής διανυκτέρευσης συγκεκριμένου αριθμού πρατηρίων υγρών καυσίμων ανά νομό μετά το πέρας του ισχύοντος σήμερα κανονικού ωραρίου (συμπεριλαμβανομένου και των Κυριακών και λοιπών αργιών). Ειδικά για τα νησιά, την θερινή περίοδο (Μάιος-Σεπτέμβριος) η πλήρης απελευθέρωση του ωραρίου λειτουργίας κρίνεται απαραίτητη.

I.4.2 Αναθεώρηση νομοθεσίας σχετικά με την είσοδο δυνητικών ανταγωνιστών «μεγάλου» μεγέθους

Σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο (Π.Δ 118/2006, Όροι λειτουργίας κλπ. αντλιών-πρατηρίων υγρών καυσίμων, ΦΕΚ Α' 119/16.06.2006) υφίστανται σημαντικοί χωροταξικοί περιορισμοί για την ίδρυση νέων πρατηρίων υγρών καυσίμων με αποτέλεσμα να καταγράφονται εμπόδια εισόδου σε δυνητικούς ανταγωνιστές όπως είναι τα σουπερμάρκετ (υπεραγορές) που επιθυμούν να εισέλθουν στην αγορά της λιανικής πώλησης. Για το σκοπό αυτό, η Επιτροπή Ανταγωνισμού προτείνει την κατάλληλη τροποποίηση του υφιστάμενου θεσμικού πλαισίου σε συνδυασμό με την θέσπιση αυστηρότερων περιβαλλοντικών μέτρων για τη λειτουργία των πρατηρίων υγρών καυσίμων (θέματα ασφάλειας). Με αυτό τον τρόπο θα ενισχυθεί το επίπεδο ανταγωνισμού στην αγορά της λιανικής πώλησης με σημαντικές θετικές συνέπειες στον τελικό καταναλωτή. Τονίζεται ότι η προτεινόμενη τροποποίηση θα αφορά σε όλους όσους επιθυμούν να εισέλθουν στην αγορά της λιανικής πώλησης, εφόσον καλύπτουν τις προϋποθέσεις του νόμου.

I.4.3 Καθεστώς ανταγωνισμού στους αυτοκινητόδρομους

Αναφορικά με τα πρατήρια που δραστηριοποιούνται κατά μήκος του εθνικού οδικού δικτύου (ΠΑΘΕ), η Επιτροπή Ανταγωνισμού προτείνει να γίνει επαναδιαπραγμάτευση των όρων των συμβάσεων των πρατηρίων υγρών καυσίμων τόσο με το Τ.Ε.Ο, το οποίο είναι αρμόδιο για τη χορήγηση αδειών και τη σύναψη συμβάσεων με πρατήρια που λειτουργούν κατά μήκος του εθνικού οδικού δικτύου, όσο και με το ΕΙΔΕ ΠΑΘΕ που είναι αρμόδιο για τη διαχείριση του οδικού άξονα ΠΑΘΕ. Ειδικότερα, προτείνεται να απαλειφθούν οι όροι που ορίζουν τα ενοίκια σε μορφή ποσοστού επί του τζίρου και ποσοστού επί των διαφημίσεων καθώς επιβαρύνουν υπέρμετρα το κόστος για τους πρατηριούχους. Επίσης, προτείνεται να τροποποιηθούν οι όροι που αφορούν στη συγκεκριμένη ετήσια αύξηση του ενοικίου, η οποία πλέον θα καθορίζεται σύμφωνα με το ποσοστό πληθωρισμού που ανακοινώνει η Εθνική Στατιστική Υπηρεσία (Ε.Σ.Υ.Ε).

Εκτός όμως από την αλλαγή του καθεστώτος που χαρακτηρίζει τα πρατήρια που διαχειρίζεται το Τ.Ε.Ο, ένα σημαντικό μέτρο διαφάνειας των τιμών των υγρών καυσίμων κατά μήκος της ΠΑΘΕ, είναι η τοποθέτηση ειδικών ηλεκτρονικών πινάκων σε συγκεκριμένα γεωγραφικά σημεία και σε σταθερή απόσταση μεταξύ τους. Πιο συγκεκριμένα, προτείνεται η ανάρτηση ηλεκτρονικών πινάκων κατά μήκος της ΠΑΘΕ σε συγκεκριμένη απόσταση (50 χιλιόμετρα) που να πληροφορούν τους διακινούμενους οδηγούς για την τιμή πώλησης των υγρών καυσίμων (απλής αμόλυβδης βενζίνης και πετρελαίου κίνησης) και τη χιλιομετρική

απόστασή από αυτά τουλάχιστον στα επόμενα δύο πρατήρια της ΠΑΘΕ. Ως εκ τούτου, ο καταναλωτής, ο οποίος διακινείται κατά μήκος του εθνικού οδικού δικτύου θα είναι σε θέση να γνωρίζει την τιμή των καυσίμων στα σημεία της ΠΑΘΕ όπου και διέρχεται.

I.4.4 Σύστημα ελέγχου εισροών-εκροών

Για την άρση των προβλημάτων που σχετίζονται με την αδιαφάνεια στη διαμόρφωση της τιμής των καυσίμων στο στάδιο της λιανικής πώλησης, η Επιτροπή Ανταγωνισμού προτείνει την εγκατάσταση ολοκληρωμένων ηλεκτρονικών συστημάτων εισροών-εκροών, τα οποία θα είναι συνδεδεμένα με τις αντλίες παροχής καυσίμων των πρατηρίων. Με την προσθήκη των συγκεκριμένων σύγχρονων ηλεκτρονικών συστημάτων ελέγχου εισροής – εκροής ποσοτήτων καυσίμων, θα επιτυγχάνεται ο έλεγχος τόσο των πρατηριούχων και των εταιρειών εμπορίας, αλλά και των βυτιοφορέων, οι οποίοι διακινούν τα πετρελαιοειδή, ενώ παράλληλα θα εντοπίζονται οι οφειλούμενες σε διαφορές θερμοκρασίας αυξομειώσεις του όγκου των καυσίμων. Με την επιβολή του συγκεκριμένου μέτρου, το οποίο ήδη εφαρμόζεται σε ορισμένα πρατήρια υγρών καυσίμων, θα επιτυγχάνεται μεταξύ άλλων ο καθημερινός έλεγχος της ποιότητας και ποσότητας των παραδιδόμενων υγρών καυσίμων, ενώ ταυτόχρονα εκτιμάται ότι θα περιορισθεί το παράνομο εμπόριο (λαθρεμπόριο, νοθεία). Το σύστημα αυτό επίσης θα επιτρέψει τη συστηματική καταγραφή των τιμών λιανικής. Αναφορικά με το κόστος εγκατάστασης των συγκεκριμένων συστημάτων, προτείνεται να εξετασθούν εναλλακτικοί τρόποι χρηματοδότησης.

Μέχρι να εφαρμοσθεί το ως άνω σύστημα προτείνεται η άμεση εγκατάσταση και χρήση ταμειακών μηχανών για πώληση υγρών καυσίμων στα πρατήρια.

II. ΜΕΤΡΑ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΤΟΥ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

II.1 Γενική περιγραφή των μέτρων

Στην *αγορά της διύλισης*, η υποχρέωση της ανάλυσης των στοιχείων κόστους που εμπεριέχει η προσαύξηση (premium) που επιβάλλουν οι εγχώριες εταιρείες διύλισης στους πελάτες τους (εταιρείες εμπορίας, μεγάλοι τελικοί καταναλωτές) θα ενισχύσει την διαφάνεια ως προς την τιμολόγηση των πετρελαιοειδών, ενώ παράλληλα θα προαχθεί ο υγιής ανταγωνισμός και θα επέλθει μεσοπρόθεσμα μείωση των τιμών των πετρελαιοειδών, ενώ θα αμβλυνθεί η δυστοκία που παρουσιάζει η προσαρμογή των εσωτερικών τιμών προς τις αυξομειώσεις των διεθνών τιμών. Επίσης, η τιμολογιακή πολιτική των εταιρειών διύλισης απέναντι στα ανεξάρτητα πρατήρια (Α.Π), θα πρέπει να μην καθιστά άνευ αντικειμένου τη νομοθετική πρόβλεψη περί απευθείας πρόσβασης αυτών των πρατηρίων στα διυλιστήρια.

Με βάση τα αποτελέσματα της δημόσιας διαβούλευσης και στο πλαίσιο ενίσχυσης του ανταγωνισμού στην *αγορά χονδρικής εμπορίας*, η Επιτροπή Ανταγωνισμού υποχρεώνει τις εταιρείες εμπορίας στην καθιέρωση απολογιστικών εκπτώσεων όγκου (κλίμακας) σε ενιαία (εθνική) κλίμακα για κάθε εταιρεία που θα αποδίδονται βάσει πιστωτικού σημειώματος (απολογιστικά) στο τέλος της συμφωνηθείσας χρονικής περιόδου (έτος, εξάμηνο, τρίμηνο, μήνας). Οι απολογιστικές, όπως και οι βασικές εκπτώσεις (επί τιμολογίου) θα

συμπεριλαμβάνονται ρητώς στις σχετικές συμφωνίες μεταξύ των εταιρειών εμπορίας και των πρατηριούχων.

Αναφορικά με τις υποστηρικτικές εκπτώσεις (price support) που χορηγούν οι εταιρείες εμπορίας, η Επιτροπή Ανταγωνισμού, επιβάλλει την απαγόρευσή τους, διότι αφενός μπορούν να αποβούν μέσο διακριτικής μεταχείρισης σε ενδοσηματικό επίπεδο, αφετέρου δεν συμβάλλουν στη γενικότερη μείωση των τιμών υπέρ του καταναλωτή, δεδομένου του στενά τοπικού γεωγραφικού τους χαρακτήρα.

Αναφορικά με τις εκπτώσεις που χορηγούνται βάσει τιμολογίου, προτείνεται να χορηγούνται στους πρατηριούχους είτε ανήκουν στο δίκτυο της εταιρείας, είτε όχι (ανεξάρτητα πρατήρια), με ίσους όρους και συνθήκες, ενώ θα πρέπει επιπρόσθετα να αναγράφεται στο τιμολόγιο και η χρονική διάρκεια για την οποία δίνονται.

Τέλος, τονίζεται ότι η εξόφληση των ποσών πιθανών επενδύσεων που πραγματοποιούνται από τις εταιρείες εμπορίας προς τους πρατηριούχους (αντλίες, στέγαστρα, λοιπές επενδύσεις) δεν θα πρέπει να συνδέεται με τη χορήγηση εκπτώσεων επί των ονομαστικών τιμών πώλησης των υγρών καυσίμων.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Η Επιτροπή Ανταγωνισμού στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της που απορρέουν από τις διατάξεις του άρθρου 5 του ν. 703/77, όπως ισχύει, ανακοινώνει τα παρακάτω μέτρα:

α) Υποχρεώνει τις εγχώριες εταιρείες διύλισης με την επωνυμία «ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ Α.Ε» και «ΜΟΤΟΡ ΟΙΛ (ΕΛΛΑΣ) ΔΙΥΛΙΣΤΗΡΙΑ ΚΟΡΙΝΘΟΥ Α.Ε» σε γνωστοποίηση του κόστους τήρησης αποθεμάτων ασφαλείας που χρεώνουν τις εταιρείες εμπορίας και τους μεγάλους τελικούς καταναλωτές τόσο στην εγχώρια αγορά (βενζίνες, πετρέλαιο κίνησης, θέρμανσης) όσο και στη διεθνή αγορά (αεροπορικά, ναυτιλιακά καύσιμα), αρχής γενομένης τριάντα (30) ημέρες από την κοινοποίηση της παρούσας απόφασης.

β) Υποχρεώνει τις εγχώριες εταιρείες διύλισης με την επωνυμία «ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ Α.Ε» και «ΜΟΤΟΡ ΟΙΛ (ΕΛΛΑΣ) ΔΙΥΛΙΣΤΗΡΙΑ ΚΟΡΙΝΘΟΥ Α.Ε» σε αναλυτικό επιμερισμό των στοιχείων κόστους που περιλαμβάνονται στην προσάυξηση (premium) που χρεώνουν τις εταιρείες εμπορίας και τους μεγάλους τελικούς καταναλωτές τόσο στην εγχώρια αγορά (βενζίνες, πετρέλαιο κίνησης, θέρμανσης) όσο και στη διεθνή αγορά (αεροπορικά, ναυτιλιακά καύσιμα) και γνωστοποίηση των στοιχείων αυτών στο Υπουργείο Ανάπτυξης και τη Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας, αρχής γενομένης τριάντα (30) ημέρες από την κοινοποίηση της παρούσας απόφασης.

γ) Υποχρεώνει τις εγχώριες εταιρείες διύλισης που προμηθεύουν με καύσιμα τα ανεξάρτητα πρατήρια (Α.Π) που πληρούν τις προϋποθέσεις απευθείας πρόσβασης σε

αυτές, να τιμολογούν με τρόπο που να μην καθιστά άνευ αντικειμένου τη νομοθετική πρόβλεψη περί απευθείας πρόσβασης αυτών των πρατηριών στα διωλιστήρια.

δ) Επιβάλλει στις εταιρείες εμπορίας πετρελαιοειδών που χορηγούν εκπτώσεις (τιμολογίου και απολογιστικές) την αναγραφή των εκπτώσεων αυτών στις συμφωνίες των εταιρειών εμπορίας με τις επιχειρήσεις λιανικής εμπορίας, αρχής γενομένης τριάντα (30) ημέρες από την κοινοποίηση της παρούσας απόφασης.

ε) Υποχρεώνει τις εταιρείες εμπορίας πετρελαιοειδών να μην χορηγούν άλλες εκπτώσεις πλέον των αναγραφόμενων στις συμφωνίες ως (δ) ανωτέρω.

στ) Επιβάλλει στις εταιρείες εμπορίας πετρελαιοειδών την κατάργηση των «υποστηρικτικών» εκπτώσεων που χορηγούν στις επιχειρήσεις λιανικής εμπορίας, αρχής γενομένης τριάντα (30) ημέρες από την κοινοποίηση της παρούσας απόφασης.

ζ) Επιβάλλει στις εταιρείες εμπορίας πετρελαιοειδών την αναγραφή της χρονικής διάρκειας για την οποία θα δίνονται οι εκπτώσεις στα εκδιδόμενα από αυτές τιμολόγια πώλησης, αρχής γενομένης τριάντα (30) ημέρες από την κοινοποίηση της παρούσας απόφασης.

η) Επιβάλλει στις εταιρείες εμπορίας πετρελαιοειδών τη χορήγηση εκπτώσεων όγκου (κλίμακας) χωρίς διακριτική μεταχείριση στις επιχειρήσεις λιανικής εμπορίας σε ολόκληρη την ελληνική επικράτεια, αρχής γενομένης τριάντα (30) ημέρες από την κοινοποίηση της παρούσας απόφασης.

θ) Υποχρεώνει τις εταιρείες εμπορίας πετρελαιοειδών να μην συνδέουν στο εξής τη χορήγηση εκπτώσεων με την εξόφληση των ποσών πιθανών επενδύσεων που πραγματοποιούνται από αυτές προς τις επιχειρήσεις λιανικής εμπορίας.

Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης προς οποιαδήποτε από τις προαναφερόμενες υποχρεώσεις (υπό α, β, γ, δ, ε, στ, ζ, η και θ), η Επιτροπή Ανταγωνισμού απειλεί επιβολή χρηματικής ποινής δέκα χιλιάδων ευρώ (10.000 €) κάθε μία από τις εταιρείες και για κάθε ημέρα μη συμμόρφωσης από την παρέλευση του ανωτέρου προβλεπομένου χρόνου συμμόρφωσης.

Η απόφαση εκδόθηκε την 12^η Νοεμβρίου 2008.

Η απόφαση να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης, σύμφωνα με το άρθρο 26 παρ. 7 του ισχύοντος Κανονισμού Λειτουργίας και Διαχείρισης της Επιτροπής Ανταγωνισμού (ΦΕΚ Β' 1890/29.12.2006).

Ο Πρόεδρος

Σπυρίδων Ζησιμόπουλος

Η Αναπληρώτρια Γραμματέας

Παναγιώτα Μούρκου